

Структура основних торговельних каналів України представлена новими крупними форматами, що займають майже 12% в роздрібному товарообороті, частка незалежних магазинів складає 30%, а ринків – майже 50% [2]. Звідси можна зробити висновок про те, що українська торгівля ще не вибудувалася в чітку систему, спостерігається етап прискореного розвитку, структуризація торгових операторів. Тому цей процес потребує регулювання з боку місцевих і центральних органів влади, розробки сучасних державних стандартів розвитку торгівлі, її складових.

Список літератури

1. Радіонов, Ю. Ф. Тенденції та проблеми розвитку внутрішньої торгівлі в Україні [Текст] / Ю. Ф. Радіонов // Маркетинг і реклама. – 2002. – № 5-6. – С. 20–22.

2. Статистична інформація щодо основних показників соціально-економічного, демографічного розвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.ukrstat.gov.ua>>.

3. Фурсова, И. Обзор структуры и динамики развития розничной торговли в Украине [Текст] / И. Фурсова // Маркетинговые исследования в Украине. – 2005. – №5. – С. 30–34.

4. Матлин А. М. Размышление экономиста о торговле [Текст] / А. М. Матлин. – М. : Экономика, 1990. – С. 172.

5. Леви, М. Основы розничной торговли [Текст] : [пер. с англ.] / М. Леви, Б.А. Вейтц ; [под ред. Ю.Н. Каптуревского]. – С-Пб : Питер, 1999. – 448 с.

6. Андросова, Т. В. Торговля в ринковій економіці [Текст] : навч. посібник / Т. В. Андросова. – Харків, 2001. – 120 с.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.

© І.Г. Бубенець, 2009.

УДК 642.5.024.5

В.Г. Гула, ст. викл.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК ПІД ЧАС ВИЗНАЧЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ ДОСТАВКИ ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ

Розглянуто питання оцінки системи перевезення хлібобулочних виробів до споживачів. У результаті проведеного дослідження було з'ясовано взаємозв'язок і вплив різних чинників на ефективність системи доставки хлібобулочних виробів.

Рассмотрен вопрос оценки системы перевозки хлебобулочных изделий к потребителям. В результате проведенного исследования были выяснены взаимосвязь и влияние разных факторов на эффективность системы доставки хлебобулочных изделий.

The question of estimation of the system of transportation of bakeries wares is considered to the users. As a result of the conducted research intercommunication and influencing of different factors were found out on efficiency of the delivery system of bakeries wares.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розв’язок задачі удосконалення системи доставки хлібобулочних виробів з метою підвищення її ефективності вимагає в першу чергу виділити основні чинники, що впливають на кінцевий результат як окремих елементів, так і системи в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз останніх досліджень дозволив з безлічі чинників, що впливають на ефективність системи доставки виділити найбільш істотні. Для визначення величини впливу цих чинників потрібно отримати повну і цілком вірогідну інформацію, що відображає характер досліджуваного об’єкта.

Мета та завдання статті. Мета дослідження полягає у визначенні впливу чинників за допомогою спеціально розробленої анкети методу експертних оцінок. Вірогідність цього метода забезпечується використанням спеціальних заходів і методів проведення опитування експертів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна ефективність виробничої діяльності хлібозаводу в значній мірі залежить від раціональної організації перевезень, тому що аналіз існуючої системи свідчить про те, що транспортні витрати на перевезення продукції з місця виробництва до місця реалізації можуть досягати 20...30% собівартості готової продукції. Раціональна організація доставки готової продукції є одним з найважливіших завдань процесу перевезень, рішення якої нерозривно пов’язане з розробкою раціональних завдань, маршрутів і графіків руху для кожного автомобіля. Для досягнення погоджені роботи всіх ланок цього процесу необхідно забезпечити змінно-добове планування й координацію їхньої роботи.

У разі раціонального змінно-добового завдання важливим моментом є формування оптимальних маршрутів доставки готової продукції; актуальність рішення проблем, пов’язаних з організацією пере-

везень, обумовлена тим, що оптимізація цих перевезень буде сприяти підвищенню ефективності доставки готової продукції від виробника до споживача в необхідній кількості й асортименті з мінімальними витратами трудових і матеріальних ресурсів. Крім того, скорочення транспортних витрат є також резервом зниження собівартості виробленої продукції [1].

З'ясування взаємозв'язку і впливу різних чинників на ефективність системи доставки хлібобулочних виробів, а також їх ранжування чинників за мірою їх впливу на кінцевий результат здійснюється шляхом спеціальної обробки результатів анкетного опитування. Цьому передуює вирішення низки питань: вибір шкали оцінок, формування експертної групи, проведення опитування і аналізу отриманих результатів.

Вельми істотним моментом при застосуванні методу експертних оцінок є питання формування груп експертів. Кількість експертів, що входять в групу фахівців, визначається виходячи з ймовірності прийняття групою правильного висновку. Очевидно, що зменшення числа експертів призводить до зниження точності оцінки, оскільки на групову оцінку зайвий вплив чинить оцінка кожного з експертів. У той же час за дуже великої кількості спеціалістів стає складнішим виявляти їх узгоджену думку через зменшення впливу тих суджень, які, хоч і відрізняються від погляду більшості, проте далеко не завжди виявляються помилковими.

Встановити оптимальну чисельність груп експертів надзвичайно важко. Але в останній час розроблено низку підходів, що задовольняють приблизно вирішити питання про необхідну кількість експертів. Відповідно до цих підходів число членів групи експертів при середній груповій помилці, що не перевищує 0,5 бала, повинно бути не менше ніж 18 фахівців. Згідно з цими вимогами було роздано 72 анкети відповідним фахівцям.

Після того, як експерти зазначили відображаючи їхні точки зору оцінки чинників, обробка анкети зводилась до визначення важливості розглянутих чинників і в оцінюванні узгодження думок експертів.

Суть метода складається з наступного: за вихідною матрицею оцінок чинників, присвоєваних експертами, розраховано вагомості чинників, коефіцієнти варіації і конкордації величини χ^2 [1].

Величини коефіцієнтів варіації по кожному чиннику і коефіцієнт конкордації за анкетною в цілому розраховано для оцінок ступеня узгодження експертів у відношенні вагомості i -го чинника (фактора). Чим більша величина коефіцієнта варіації, тим менше це узгодження.

Узгодження думок експертів оцінюється відносно граничного коефіцієнта варіації, що дорівнює 0,33, вище якого статистична сукупність вважається неоднорідною. Таким чином, можна вважати, що при коефіцієнті варіації меншим або рівним 0,33, має місце узгодження думок експертів про важливість i -го чинника.

Ступінь наближення до збігу думок експертів оцінювалась за допомогою коефіцієнта конкордації W .

Через те, що відповідно вимогам анкети, кількома суміжним чинникам надавались однакові оцінки, розрахунок коефіцієнта конкордації W проведено за наступною формулою

$$W = \frac{S}{\frac{1}{12} m^2 (n^3 - n) - m \sum_{j=4}^m T_j},$$

де

$$S = \sum_{i=1}^m \left(\sum_{j=1}^m x_{ij} - \frac{1}{2} m(n+1) \right)^2,$$

$$T_j = \frac{1}{2} \sum_{t_j} (t_j^3 - t_j)$$

де x_{ij} – оцінка i -го чинника j -им експертом; m – кількість експертів; n – кількість чинників; t_j – кількість однакових рангів.

Чим більше коефіцієнт конкордації, тим у більшій мірі співпадають думки експертів. Відповідно до умов анкети деяким суміжним чинникам присвоювались однакові оцінки. У разі статистичної значущості величини коефіцієнта конкордації можна вважати думки експертів узгодженими.

Значущість коефіцієнта конкордації у разі кількості чинників більше семи ($n=10$) оцінювалось за χ^2 – розподіл, тобто

$$\chi^2 = \frac{S}{\frac{1}{12} mn(n+1) - \frac{1}{n-1} \sum_{j=1}^m T_j}.$$

За умовою, що розрахункове значення χ_p^2 більше за табличне χ_T^2 із заданим рівнем ймовірності (наприклад, $P = 0,99$), величина коефіцієнта конкордації вважається значущою.

У наслідок обробки анкет розрахункове значення $\chi_p^2 = 26,4598$ більш ніж табличне $\chi_T = 23,2$ із додатним рівнем ймовірності $P = 0,99$. Отже, з ймовірністю 0,99 можна стверджувати, що величина коефіцієнта конкордації $W = 0,2769$ є значущою і відповідно існує узгодження експертів відносно існуючих чинників.

Наслідки обробки проведеного анкетованого опитування фахівців дозволили виділити найбільш важливі з розглянутих чинників. Ранжування чинників за їх вагомістю показує, що найбільший вплив на ефективність системи доставки хлібобулочних виробів чинить наступне:

- значення тривалості вантажно-розвантажувальних робіт;
- зберігання кількості і якості продукції;
- своєчасна доставка продукції.

Висновки. Аналіз обраних чинників, установлення взаємозв'язку і виділення найбільш значущих свідчить про необхідність удосконалення системи доставки хлібобулочних виробів за рахунок заходів, що забезпечують узгодження в роботі постачальників, автотранспортних, торговельних та інших організацій.

Список літератури

1. Бешелев, С. Д. Математико-статистические методы экспертных оценок [Текст] / С. Д. Бешелев, Ф. Г. Гуревич. – М. : Статистика, 1990. – С. 263.

Отримано 15.03.2009. ХДУХТ, Харків.

© В.Г. Гула, 2009.

УДК 339.372.84 “312”

Н.А. Сокол, ст. викл.

Н.А. Чвала, ст. викл.

ВІРТУАЛЬНА КОРПОРАЦІЯ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ МЕРЕЖЕВОГО БІЗНЕСУ

Наведено загальні риси та особливості умов функціонування віртуальної організації. Надано характеристику віртуальної продукції як результату